

Sakmė apie Karolį pardavėją, Povilą pirkėją ir Judo sidabrinčius

Skaitijkite 7 psl.

Pataisos namuose – tūkstančiai mobiliųjų telefonų

Teisingumo ministerijos informacija. Pernai buvo registruota 2 264 sukčiavimo nusikaltimų. Telefoninis sukčiavimas sudaro apie 46%, 80% procentų nusikaltimų padaro asmenys, atliekantys bausmę pataisos įstaigose. Teisingumo ministerija siekia stiprinti nuteistųjų sukčiavimo prevenciją

ir sumažinti nusikalstamumą įkalinimo įstaigose, todėl kviečia teisės saugos institucijas ir telekomunikacijų bendroves kartu ieškoti būdų kovoje su telefoniniu sukčiavimu. „Pataisos įstaigose jau daugelį metų tikrinami įeinantys asmenys, darbuotojai, atliekamos kratos, vykdoma

kriminalinė žvalgyba, investuota į mobilus ryšio blokavimo sistemas. Akivaizdu, kad to nepakanka – turime veikti bendrai ir sutelktai, ieškoti inovatyvių sprendimų ir užbėgti už akių nusikaltimams“, – sako teisingumo ministrė Evelina Dobrovolska.

2020 m. Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose aptikti ir perimti 5 246 mobilūs telefonai, iš jų 1 338 paimti bandant juos perduoti įkalintiesiems, o

3 908 – rasti įstaigos viduje. Taip pat paimta 4 691 telefono SIM kortelė, iš jų 1 448 kortelės paimtos bandant jas perduoti, o 3 243 kortelės rastos jau pas nuteistuosius.

Didžioji dalis sukčiavimų 2020 m. organizuota iš Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos. Kitos šioje srityje dominuojančios pataisos įstaigos yra Marijampolės, Vilniaus ir Alytaus pataisos namai.

MIESTO LAIKRAŠTIS

NEMOKAMAI ir www.miesto.lt

2021 m. kovo 4 d. Nr. 5 (1754)

Dėl darbo rašykite merui. Ne mūsų

Vytautas ŽEMAITIS. Kol mūsų savivaldybės ir ligoninės vadovai grasinasi imtis priemonių pritraukti jaunų medikų, kai kur kitur nuo kalbų pereita prie darbų. Antai viename Dzūkijos laikraščių radau skelbimą, kad Akmenės kraštas ieško vidaus ligų (terapeutų) ir šeimos gydytojų.

Ieško ne už dyką: gydytojams siūloma iki 20 000 eurų išmoka, suremontuotas butas Akmenės rajone ir atlyginimas nuo 2 000 iki 3 000 eurų (atskaičius mokesčius). Gyvenimo aprašymą ir motyvacinį laišką prašoma siųsti elektroniniu paštu tiesiai Akmenės rajono merui.

Ką gydytojams siūlo Marijampolė? Kol kas tik griežto režimo ligoninė (apie tai rašiau vasario 25 d. numeryje).

Dėl tuščių valdančiųjų ambicijų atmesti opozicijos pasiūlymai biudžetui

Marijampolės savivaldybės taryba vasario 22 dieną patvirtino 2021 metų savivaldybės biudžetą. Svarstant jį netrūko diskusijų ir pasiūlymų. Apie tai kalbamės su Marijampolės savivaldybės tarybos nariu, TS-LKD Marijampolės skyriaus pirmininku Kęstučiu TRAŠKEVIČIUMI.

- TS-LKD (konservatoriai) šiemet pirmą kartą pateikė alternatyvų Marijampolės biudžeto projektą. Kodėl nutarėte jį parengti?

- Opozicinė TS-LKD frakcija atskiri jos nariai siūlymus biudžetui teikdavo kiekvienais metais. Nuo 2017 metų tai ėmėme daryti raštu, siedami siūlymus su konkrečiomis savivaldybės biudžeto projekto pajamų plano ir asignavimų plano eilutėmis. Tuo siekėme, kad mūsų siūlymai būtų pagrįsti savivaldybės finansinėmis galimybėmis. Nepaisant to, į mūsų siūlymus valdantieji paprastai neatsižvelgdavo, o kartais ir replikuodavo, kad TS-LKD frakcija tik siūlo, bet nepateikia alternatyvaus biudžeto. Todėl šiais metais nusprendėme jį paruošti. Kai mūsų frakcijos nariai sugeneravo siūlymus savivaldybės administracijos paruoštam biudžeto projektui, man, daug metų dirbančiam Finansų ir ekonomikos komitete, beliko sudėlioti atitinkamus skaičius į alternatyvaus biudžeto eilutes.

- Kokie pagrindiniai skirtumai tarp jūsų ir savivaldybės administracijos parengtų biudžeto projektų?

- Socialinėje programoje siūlėme skirti kiekvienai kūdikio susilaukusiai savivaldybės šeimai 150 eurų paramą, taip pat pirmo kraitelį - 100 eurų būtiniausių reikmenų rinkiniui kiekvienam savivaldybės pirmaklasiui. Tam radome lėšų Piniginės paramos skyriaus asignavimuose.

Siūlėme 200 tūkst. eurų mažinti valdymo išlaidas bei 85 tūkst. didinti materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamas, o dėl to gautus papildomus 285 tūkst. eurų paskirstyti taip: 100 tūkst. investicijai į šilumos ūkį fondui, kad būtų sumažinta centralizuotai tiekiamos šilumos kaina, 30 tūkst. didinti smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo fondą (iki 110 tūkst. eurų), 20 tūkst. - projekto „Pažink Marijampolę per Šešupės upę“ įgyvendinimo pradžiai, 50 tūkst. - Marijampolės krašto ir Prezidento Kazio Griniaus muziejaus Tauro apygardos

partizanų ir tremties ekspozicijai atnaujinti, 30 tūkst. - Meilės Lukšienės švietimo centrui rengti ir koordinuoti projektus, 30 tūkst. - švietimo inovacijų fondui, 15 tūkst. - projektuoti kolumbariumą miesto naujosiose kapinėse, 5 tūkst. - Holokausto aukų atminimui Marijampolėje įamžinti ir 5 tūkst. - renginiams, skirtiems masinių Lietuvos gyventojų deportacijų į Sibirą pradžios 80-mečiui paminėti. Taip pat siūlėme kelti savivaldybės valdomoms įmonėms aukštesnes efektyvumo užduotis, kad jos mokėtų į savivaldybės biudžetą ne mažesnius kaip 5 procentų dividendus.

- Kokio dėmesio sulaukė jūsų frakcijos siūlymai, kiek jų įtraukta į valdančiosios daugumos balsais patvirtintą 2021 metų biudžetą?

- Visų pirma, noriu atkreipti dėmesį, kad šiais metais TS-LKD frakcijos pateiktas pasiūlymų biudžeto projektui paketas, lyginant su ankstesniais metais, buvo gausiausias atskirų punktų skaičiumi ir apėmė daugumą savivaldybės veiklos programų. Frakcijos siūlymai sulaukė teigiamo visuomenės dėmesio, juos pristatėme socialiniuose tinkluose, interneto portaluose. Deja, dėl tarybos valdančiosios daugumos tuščių ambicijų atmesti viską, ką siūlo opozicija, nė vienas TS-LKD frakcijos pasiūlymas mūsų teikta apimtimi į savivaldybės 2021 metų biudžetą įtrauktas nebuvo.

- Kaip konservatorių siūlymai vertinti biudžeto projektą svarsčiusiųjų tarybos komitetų posėdžiuose?

- Kadangi valdantieji buvo iš anksto nusprendę nepritari opozicijos siūlymams, jie komitetuose nesvarstė. Svarstant biudžeto projektą, jų nesiūlė aptarti nei komitetų pirmininkai, nei savivaldybės biudžeto projekto variantą pristatinėję administracijos darbuotojai. Išimtis padaryta tik Finansų ir ekonomikos komitete, kurio narys esu. Bet čia vykęs mūsų frakcijos pasiūlymų svarstymas, mano vertinimu, buvo labiau panašus į pasityčiojimą iš opozicijos. Vietoj pripažinimo, kad nesiruošiama pritarti nė vienam opozicijos siūlymui už tai balsuojant, buvo organizuotas katės ir pelės žaidimas 18 kartų organizuojant balsavimą dėl kiekvieno opozicijos pasiūlymo punkto ir kiekvieną kartą jį atmėtant, išskyrus vieną pasiūlymą dėl viršplaninių pajamų panau-

dojimo. Toks etikos stokojantis ir su pasimėgavimu vykdytas mūsų frakcijos pasiūlymų atmetinėjimas pademonstravo valdančiųjų nepagarbą opozicijai, atlikusiai nemažų pastangų pareikalavusių alternatyvaus savivaldybės biudžeto rengimo darbą.

- Kodėl, Jūsų nuomone, nebuvo pritarta siūlymui kelti savivaldybės valdomoms įmonėms aukštesnes efektyvumo užduotis ir numatyti didesnius dividendus?

- Nes savivaldybės valdomose įmonėse (UAB „Sūduvos vandenys“, „Marijampolės šilumos tinklai“, „Marijampolės autobusų parkas“ ir kt.) įdarbinta nemažai valdančiąjai daugumai priklausančių tarybos narių arba su jais artimais giminystės ryšiais susijusių asmenų. Žmonės kartais vadina tokias įmones valdančiųjų lesyklomis, kuriose kai kurie gerai apmokami etatai įkurti tam, kad būtų užtikrinti reikiama balsai savivaldybės taryboje. Aukštesnių efektyvumo užduočių kėlimas tokioms įmonėms reikštų, kad perteklinius etatus reiktų naikinti, o su valdančiais susijusius asmenis atleisti ir nukreipti į Užimtumo tarnybą. To daryti valdantieji nesiruošia, nors akivaizdu, kad efektyviau dirbančios savivaldybės valdomos įmonės, generuodamos didesnius dividendus, padidintų savivaldybės biudžeto pajamas.

- Kodėl TS-LKD frakcija ignoravo balsavimą dėl biudžeto?

- Svarstant biudžeto projektą buvo pažeistos savivaldybės tarybos veiklos reglamento nuostatos. TS-LKD frakcijos pasiūlymai nebuvo svarstomi komitetų posėdžiuose, o vienos valdančiąjai daugumai priklausančios frakcijos pasiūlymai, pažeidžiant reglamento reikalavimus, svarstyti Finansų ir ekonomikos komitete, nors buvo pateikti pasibaigus numatytam terminui. Todėl nenorėjome dalyvauti galimai neteisėtoje savivaldybės biudžeto tvirtinimo procedūroje. TS-LKD frakcija svarsto galimybę kreiptis į Vyriausybės atstovą arba į Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmus dėl priimto savivaldybės tarybos sprendimo panaikinimo.

- Kokių pastebėjimų turite šių metų biudžetui, neįskaitant to, kad neatsižvelgta į jūsų frakcijos siūlymus?

- Nors biudžetui trūksta ambi-

cijos spręsti svarbias žmonėms problemas, galėčiau pastebėti ir teigiamų aspektų. Dabartinės kadencijos Seimui priėmus 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą, Marijampolės savivaldybės biudžeto pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio, lyginant su 2020 metų savivaldybės biudžeto pajamų įvykdymo rezultatu, didėja beveik 1,8 mln. eurų. Taip pat per 1,7 mln. eurų didėja valstybės dotacija mokymo lėšoms finansuoti, per 170 tūkst. eurų daugiau valstybė skiria Marijampolės savivaldybės mokinių neformaliajam švietimui, per 100 tūkst. eurų, lyginant su 2020 m. įvykdymu, didėja ir asignavimai valstybinių (perduotų savivaldybėms) funkcijų vykdymo programai.

- Kaip vertinate tarybos posėdyje TS-LKD frakcijos adresu iš valdančiųjų nuskambėjusią repliką, kad neteikėte pasiūlymo didinti valstybės indėlių savivaldybės biudžete, valstybės lėšų pritraukimą, kuriuo būtumėte parodę savo darbą marijampoliečių naudai?

- Ši valdančiųjų atstovo pasisakymą vertinu kaip pasisakymą žmogaus, sunkiai besiorientuojančio politinėje realybėje. Visų pirma, politikoje reikia atskirti valstybės bei savivaldos lygmenis ir jų nepainioti, nes valstybės ir savivaldos institucijos atlieka skirtingas funkcijas. Antra, kaip jau minėjau, valstybės dotacijos lėšos savivaldybės biudžete šiais metais, lyginant su praėjusiais, ženkliai didėja. Trečia, TS-LKD frakcija Marijampolės savivaldybės taryboje yra pasiskelbusi opozicija ir nėra delegavusi savo atstovų nei į vicemerų, nei į savivaldybės administracijos vadovų pozicijas. Opozicija bet kokiame politiniame formate atlieka priežiūros funkciją, vertina, pritaria arba kritikuoja valdančiųjų sprendimus, teikia savo siūlymus. Tokiu būdu opozicija dirba savo rinkėjams, siekdama kokybiškesnių sprendimų.

Jokiu būdu negaliu sutikti su tuo, kad opozicija turėtų nudirbti valdančiąjai daugumai ar vykdomajai valdžiai priklausančius darbus, užsiimti finansų paieška ir pan. Opozicijos teisė ir pareiga yra vertinti, ar valdančiųjų darbai, taip pat ir finansų pritraukimas, vykdomas tinkamai. Tad tegul kiekvienas Marijampolės savivaldybės tarybos narys, kiekviena

frakcija, būk ji pozicijoje ar opozicijoje, kuo geriau atlieka savo misiją nepermesdami pareigų oponentams. Ir tai neabejotinai bus naudinga mūsų savivaldybės gyventojams.

- Kaip apibūdintumėte valdančiosios daugumos ir opozicijos bendravimą, ar ji galima vadinti bendradarbiavimu, ar yra klausimų, dėl kurių sutariate?

- Apie kokį bendradarbiavimą galima kalbėti, kai sistemingai atmetami praktiškai visi TS-LKD frakcijos pasiūlymai biudžetui, kai apribojama opozicijos teisė naudotis mokamomis viešinio paslaugomis, kai į opoziciją žiūrima iš aukšto? Tai daugiau buvimo vienoje tarybos bendruomenėje santykiai, kurių konstruktyvumo lygis yra ribotas. Bet, antra vertus, jei panagrinėtumėte balsavimo tarybos posėdžiuose statistiką, pastebėtumėte, kad 70-80 % atvejų opozicija kartu su valdančiais balsuoja už pateiktus sprendimų projektus. Šie sprendimai paprastai yra ūkinio, techninio pobūdžio ir susiję su turto perdavimo, daugiabučių renovacijos, gatvių tvarkymo, parkavimo aikštelių įrengimo, socialinių paslaugų teikimo, ištaigų vadovų ataskaitų ir kitais reikalais. Tad klausimų, dėl kurių nuomonės sutampa, yra. Tačiau kai priimami žmonėms jautrūs sprendimai dėl biudžeto, ištaigų reorganizavimo ar likvidavimo, investicijų į šilumos ūkį, švietimo ištaigų tinklo pertvarkymo ir pan., išryškėja nesutarimai, panašūs į tuos, kurie pasireiškė paskutiniame tarybos posėdyje.

- Kaip vertinate savivaldybės tarybos pozicijos ir opozicijos tolimesnių santykių perspektyvą?

- Tai priklauso nuo valdančiųjų. Jei jie ir toliau elgsis nekonstruktyviai bei atmetinės TS-LKD frakcijos pasiūlymus vien dėl to, kad juos teikia opozicija, tarpusavio santykiai išliks tokie, kokie yra.

Jei valdantieji įvertintų pakitusią politinę realybę nacionaliniame lygmenyje, naujos Vyriausybės ir naujo Seimo sudėtį bei pakeistų savo elgesį opozicijos atžvilgiu, galėtų plėtoti bendradarbiavimą panašūs santykiai. Tačiau labai abejoju valdančiųjų gebėjimu pažaboti savo partines ambicijas.

Klausinėjo
Juozas KULAKAUSKAS

Muziejuje bus kaupiamas „merų rinkinys“

Marijampolės krašto ir prezidento Kazio Griniaus muziejui nusprendus rinkti medžiagą miesto ir savivaldybės vadovų veiklai įamžinti, šios įstaigos muziejaininkas, kraštotyrininkas Arūnas KAPSEVIČIUS aiškina, kodėl gimė ši iniciatyva.

- Muziejaus pagrindinis tikslas – kaupti fondus, kad ateities kartos galėtų sužinoti, kaip gyveno jų tėvai, seneliai ar net proproseneliai. Fonduose saugomi dokumentai, daiktai, nuotraukos, atsiminimai ir t. t., jie renkami nuolat. Pradėjęs dirbti muziejuje suvokiau, kad labai mažai žinome apie Marijampolės merus, dirbusius atgavus nepriklausomybę. Atrodo, praėjo nedidelis laiko tarpas, tačiau dabar nepradėjus rinkti apie juos informacijos, muziejui tinkančių asmeninių daiktų, vėliau tai padaryti bus vis sunkiau, nes metai bėga ir žmonės, kaip bebūtų gaila, išskelviauja Anapilin. Todėl ėmėmės kaupti atitinkamą fondų rinkinį.

Kadangi jam reikia nedidelio papildomo finansavimo, savo laiku apie tai kalbėjau su mere Irena Lunskiene, o vėliau su ja pakeitusiu Povilu Isoda ir jo komanda. Ir štai muziejaus direktorius pranešė, kad idėjai pritarta. Sumanymui įgyvendinti suburta specialią grupę, kuriai priklausau ir aš.

- Savivaldybės administracijos internetinėje svetainėje skelbiama, kad idėjos autorius vicemeras Artūras Visockas, o šis darbas skiriamas Magdeburgo teisės Marijampolei suteikimo 230-osios metinėms, kurias minėsime kitąmet?

- Pradėkime nuo Magdeburgo teisės - tai klaidingas istorijos supratimas, nes mes nežinome, kokia teisė buvo suteikta: Magdeburgo, Kulmo ar kitokia. Kai Marijampolė gavo miesto teisių privilegiją, viduramžiai buvo seniai pasibaigę, todėl reikėtų tyrinėti Abiejų Tautų respublikos karaliaus parašytą privilegiją ir bandyti nustatyti, kiek ir iš kokios

teisės gavo Marijampolė. Istoriskai teisingiau kalbėti apie miesto teisių suteikimą.

Dėl idėjos autorystės... Nesibaiminu viešai jos prisimti - muziejaus direktorius nedraudžia bendrauti su spauda. Be to, esu laisvas žmogus, gyvenantis laisvoje šalyje. Kita vertus, idėjos nepatentavau, - juokiasi A. Kapsevičius. - Man svarbus rezultatas, o ne garbė. Dirbsiu su kolegomis, o sėkmė priklausys net ir nuo visiems įgirusio viruso.

- Kaip marijampoliečiai gali prisidėti kaupiant „merų rinkinį“?

- Kadangi tai „šviežia istorija“, todėl viską arba beveik viską turi patys merai ar jų šeimos nariai. Dokumentai ir kita rinkiniui reikalinga medžiaga yra savivaldybės arba Kauno regiono valstybės archyvo Marijampolės filiale.

Vietos laikraščiai, kurie taip pat yra istorinių duomenų šaltinis - lengvai prieinami, skirtingai nei tarpukario spauda, rašiusi apie Marijampolės burmistrus. Bendruomenės pagalbos, žinoma, neatsisakome, tačiau turiu pastebėti, kad tarpukario ar nacių okupacijos laikų burmistrų istorinį palikimą dažniausiai papildė jų giminaičiai, gyvenantys JAV, Kolumbijoje ar kitur. Antai advokato Andriaus Bulotos istoriją išsaugojo jo giminaičiai.

- Ar į rinkinį bus įtraukti vicemerais ir kita artimiausia savivaldybės vadovų aplinka?

- Kiekvienas Marijampolės ar kito miesto valdymo laikotarpis susijęs su žmogumi, kuris turėjo ir stengėsi įgyvendinti savo miesto viziją. Pavyzdžiui, buvo „Zuoko Vilnius“ ar „Malinausko Druskininkai“. Panašiai ir mūsų mieste - sprendimus dažniausiai priimdavo merai, o jo komanda patardavo ir/ar vykdė nurodymus (A. Kapsevičius savo laiku buvo mero Vidmanto Brazio komandoje, išrinktas į tarybą dirbo jos sekretoriumi - red. pastaba).

Kalbino Jurgis MAČYS

Mieli marijampoliečiai,

Kovo 11-oji – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena, kuri vainikavo mūsų tautos troškimą gyventi laisvėje. Nepaliaukime ir toliau siekti savo tikslų, daugiau pasitikėkime vieni kitais, nes kartu mes stipresni. Sutelkę jėgas, saugokime ir stiprinkime mūsų Tėvynę, su meile ir atsidavimu tarnaudami jos labai ir tikėdami jos ateitimi.

Su mūsų laisvės švente!

Marijampolės savivaldybės tarybos
TĖVYNĖS SĄJUNGOS-
LIETUVOS KRISTIONŲ DEMOKRATŲ
FRAKCIJA

1990
KOVO 11

Ir pasigirti jis didelis mėgėjas...

Vytautas ŽEMAITIS. Beveik 100 procentų pelno iš verslui taikytų mokesčių lengvatų suskaičiavo savivaldybės tarybos narys Romualdas Makauskas. Interneto svetainėje „Sūduvos gidas“ socialdemokratas išdėstė, kad praėjusiais metais savivaldybės taryba 56 juridinius ir fizinius asmenis atleido nuo įvairių mokesčių 195 tūkst. eurų sumai, o verslas, savo ruožtu, ligoninei greitai surinko 340 tūkst. eurų reikalingai įrangai.

„Šiame projekte (pagalbos ligoninei – V. Ž.) yra ir mūsų tarybos indėlis – biudžete skirta 50 tūkst. eurų suma jau panaudota“, - neiškentė nepasigyręs tarybos Finansų ir ekonomikos komiteto pirmininkas.

Bepigu leisti mokesčių mokėtojų pinigų, kai verslas aukėjo savo uždirbtus. Uždirba ir savivaldybės tarybos nariai. Jie, pavyzdžiui, pernai net 134 eurai pasididinę sau išmokas kanceliarinėms išlaidoms, dabar kas mėnesį gauna 364 eurus. Didžiąją dalį šių lėšų išrinktieji skiria kurui, kad galėtų lankyti rinkėjus. Karantino metu tokie vizitai draudžiami, tad benzino reikia labai mažai. Jei iš viso reikia.

Dar kanceliarinių pinigų tarybos nariai gali išleisti: pieštukams, tušinukams, liniuotėms, sąsiuviniams pirkti, pašto, telefono, interneto ryšio, biuro patalpų nuomos išlaidoms apmokėti. Savo biuro neturi nė vienas tarybos narys, telefonas ir interneto ryšys, aišku, kainuoja, tačiau turint omenyje tokiems dalykams taikomas nuolaidas, jie atsieina centus.

Žodžiu, kanceliarinių pinigų turėtų likti. O jei kas ir sugeba per mėnesį atsiskaitytinai (reikia pateikti išlaidų čekius) ištrinti 364 eurus, per daug „nubiednėtų“ skyrę ligoninei karantino laikotarpio išmokas. Už keturis mėnesius susidarytų: 27 tarybos nariai x 364 eurai x 4 = 39 312 eurų.

Dar tarybos nariai pridėtų kad ir po 100 eurų nuo atlyginimo pagrindinėse darbovietėse ir turėtume tuos pačius mokesčių mokėtojų 50 tūkstančių eurų. Tada R. Makauskas galėtų girtis ne skyręs „valdiškų“ pinigų, o davęs savo uždirbtų.

Bet apie tokią iniciatyvą negirdėti. Matyt, dėl to, kad nei tarybos narių išmokoms, nei atlyginimams netaikomos mokesstinės lengvatos.

Jei linksmintis, tai linksmintis

Taksi keleivis papplekšojo vairuotoją per petį norėdamas jo kai ko paklausti. Vairuotojas sukliko, nesuvaldė automobilio, vos neįsirėžė į autobusą, užlėkė ant šaligatvio ir sustojo per keletą centimetrų nuo parduotuvės vitrinos. Akimirka automobilyje stėjo tyla. Tada vairuotojas prabilo: „Žmogau, daugiau taip nedaryk. Mirtinai mane išgąsdinai!“

Keleivis atsiprašė ir tarė: „Nemaniau, kad toks menkas papplekšnojimas tave taip išgąsdins.“

Vairuotojas atsilepė: „Atleisk, tai ne tavo kaltė. Šiandien pirmą dieną dirbu taksi vairuotoju. Pastaruosius dvidešimt penkerius metus vairavau laidotuvių katafalką.“

Brangieji,

1990 metų **kovo 11-ąją** patyrėme didžiausią laikmečio ir išreikštos tautos valios stebuklą – svarbiausią Naujaisiu laikų Lietuvos istorijos įvykį – vėl pradėjome laisvos šalies gyvenimo epochą. Laisvoje Lietuvoje jau užaugo Nepriklausomybės karta – jai jau gimsta ateities, Lietuvos vaikai! Mes kasdien išlaikome ir perduodame jaunesniems savo patirtį ir priesakus gyventi nepriklausomybės dvasioje. Tiek, kiek pajėgiame, tiek, kiek patys jaučiame laisvę savo širdyse.

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną palinkėkime vieni kitiems tvirtybės, pasididžiavimo ir įkvepiančios, kasdienais darbais įprasmintos meilės savo šaliai!

LR Seimo narė Vaida GIRAITYTĖ

Viskas akimirksniu tampa istorija

Į klausimus atsako Kauno regiono valstybės archyvo Marijampolės filialo vadovas Rimvydas URBONAVIČIUS.

- Archyvaro specialybė reta. Kodėl ją pasirinkote?

- Mokykloje man mielesni buvo humanitariniai mokslai ir baigęs II vidurinę mokyklą (dabar Rimanto Stankevičiaus progimnazija) pasirinkau istorijos studijas Vilniaus universitete. Su draugu traukiniu nuvažiavome į sostinę, pridavėme dokumentus. Aš išlaikiau egzaminus, bet įstoti į stacionarinį skyrių pritrūko balų. Tapau neakivaizdinio kurso studentu, mokiausi ir dirbau, kol I

kyrse pašaukė į sovietų armiją. Grįžęs po dviejų metų karinės tarnybos užsukau į Istorijos fakultetą, kurio prodekanui Sigitui Jegelevičiui pasiūlius, išlaikiau papildomus egzaminus ir tęsiau mokslus antrajame kurse.

Grįžtant prie pasirinkimo studijuoti istoriją negaliu nepaminėti mokykloje istoriją mokusios mokytojos Danutės Kunickienės. Ji buvo labai reikli, todėl daugelis šios pedagogės pamokų laukė baimindamiesi. Aš į Kapsuką atvykau iš Kėdainių, kur istorija buvo tarsi pramoga, panaši į fizinio lavinimo pamokas. Supratęs, kad čia ne juokai, rimtai

mokiausi, skaičiau istorines knygas, kokias tik tuo metu buvo galima rasti. Tačiau dėl to istorijos pamokos netapo kankyne, o greičiau malonumu. Tėtis buvo baigęs mokytojų seminariją, taip pat domėjosi istorija, tad viskas susiklostė būti istoriku.

Tiesa, baigdamas universitetą galvojau grįžti į gimtąją mokyklą ir ten dirbti istorijos mokytoju, bet likimas lėmė, kad Marijampolės valstybiniam archyvui (tuo metu – Lietuvos centrinio valstybės archyvo Kapsuko filialas) reikėjo direktoriaus ir paskyrė mane. Man suabejojus, ar nereikėtų pirma padirbėti pavaduotoju, minėtas Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto prodekanas S. Jegelevičius pasakė, kad ne šventieji puodus žiedžia. Todėl beveik visą gyvenimą esu archyvaras.

Besimokant universitete reikėjo pasirinkti specializaciją, o į archyvarų grupę nelabai kas norėjo, nes buvo susiklosčiusi nuomonė, kad tai nuobodus, neperspektyvus darbas. Mūsų kurse mokėsi būsimas profesorius Alvydas Jokubaitis, žinomi archeologai Vygantas Juodagalvis ir Algimantas Merkevičius bei kiti. Esu patenkintas pasirinkimu, tik galvoju, kad reikėjo anksčiau pradėti tyrinėti Marijampolės ir krašto istoriją – čia išlikę dar daug baltų dėmių.

- Dabar viskas skaitmeninama, akimirksniu pasiekiamas virtualioje erdvėje, o Jūs saugote kilometrines lentynose sudėliotus popierinius dokumentus.

- Kai į archyvą ateina mokinių ekskursijos, „patariu“ vaikams, kad grįžę namo paimtų tėvų, senelių nuotraukų albumus, dokumentus, dienoraščius ar laiškus ir viską sudegintų, nes jie užima vietos. Vaikų reakcija būna vienoda: „taip negalima, čia mūsų tėvų ar senelių istorija...“ Mūsų archyve saugoma taip pat istorija, tik platesnė – regiono, rajono, miesto ar kaimo. Pavyzdžiui, atkūrus Nepriklausomybę dau-

gybei žmonių padėjome atgauti turtą ir žemę ar tiesiog surasti darbo stažo dokumentus, todėl jie galėjo gauti didesnę pensiją.

Skaitmeninimas yra labai patogus dalykas, bet tai ne viskas. Tu gali į bet kurį pasaulio kraštą išsiųsti dokumento kopiją, bet ar bus, kas ją perskaito? Dauguma dokumentų, ypač senųjų, parašyti lenkų, rusų ar lotynų kalbomis, o jaunimas jų nemoka. Čia padeda archyvo darbuotojai. Yra daug tiesos posakyje, kad popierius nedega. Kad ir kaip pažanga judėtų į priekį, archyvai turės darbo, aišku, jeigu žmonėms reikės tvarkingų, sukataloguotų istorijos dokumentų, kurie griežtai saugomi. Juk net mūsų himne yra eilutė: „Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia“. Tuo gal viskas ir pasakyta.

- Kada mūsų valstybėje pradėjo veikti archyvai?

- Galima kalbėti apie XIII amžių, kai susikūrė Lietuvos valstybė ir buvo sukurta valdovo ar didžiojo kunigaikščio kanceliarija. Šiais metais minime Lietuvos archyvų šimtmetį nuo valstybės atkūrimo tarpukariu. 1921 m. spalio 19 dieną buvo išleistas Švietimo ministerijos įsakymas dėl Centralinio valstybės archyvo steigimo. Kadangi tuo metu Vilnių okupavus lenkams Kaunas buvo laikinoji Lietuvos sostinė, ten pradėta ieškoti vietos archyvui. Pasirinktos didelės patalpos 7-ajame forte. Ten buvo priimami įstaigų dokumentai, jie vagonais gabenti ir iš Rusijos, kur archyvai buvo išvežti prasidėjus I Pasauliniam karui. Dabar Lietuvos valstybinę archyvų sistemą sudaro Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba ir devyni specializuoti ir keturi regioniniai archyvai su filialais. Specializuoti archyvai tai: Lietuvos valstybės Istorijos archyvas, kuriame saugomi seniausios dokumentai, labai įdomus ir turtingas Lietuvos centrinis valstybės archyvas (sukauptas didelę fotografijų kolekciją), Lietuvos ypatingasis archyvas (pasipriešinimo okupantams dalyvių ir okupacinių struktūrų dokumentai) ir Lietuvos literatū-

ros ir meno archyvas (saugantis menininkų organizacijų, kūrėjų dokumentus). Visuose valstybiniuose archyvuose dirba per keturi šimtai darbuotojų.

Marijampolės valstybinis archyvas pradėtas kurti sovietams okupavus Lietuvą. Iki tol įstaigos turėjo savo archyvus: ir Marijonų vienuolija, ir berniukų gimnazija ir t. t. Prasidėjus II Pasauliniam karui mūsų miesto dokumentai buvo išblaškyti, o dabar dauguma yra Lietuvos centriniame valstybės archyve. Marijampolėje saugomi dokumentai nuo pokario laikų iki šių dienų.

- Kaip Marijampolėje paminėsite archyvų jubiliejų?

- Mūsų patalpose jau atidaryta tai progai skirta paroda, tačiau gyvai ją apžiūrėti bus galima tik pasibaigus karantinui. Kovo mėnesį J. Basanavičiaus aikštėje demonstruosime retesnes nuotraukas, brėžinius, kitą archyvinę medžiagą. Norime, kad marijampoliečiai susipažintų su mūsų turimais istoriniais turtais, suprastų, kad archyvo veikla platesnė nei dažnas įsivaizduoja.

- Kažkada šviesaus atminimo mokytojo Vinco Peckaus paklause, ar galėtų parašyti mūsų miesto istoriją, išgirdau, kad tai ne vieno žmogaus gyvenimo darbas.

- Sutinku. Tokia galimybė būtų subūrus specialistų kolektyvą, nes Marijampolės istoriją sudaro ir kultūra, ir pramonė, ir karai su sukilimais, ir įvairių tautybių marijampoliečiai... Stebiuosi, kai žmonės rašo istoriją pagal parašytas knygas – konspektuoja jų turinį. Tačiau nieko naujo neįmanoma atskleisti neradus pirmųjų šaltinių, nedirbant archyvuose. Todėl Marijampolės istoriją renku po kruopelę. Tačiau tokios istorijos, kurią padedamas mokinių, parašė Algimantas Miškinis, nepavyks parašyti.

Kiekvienas marijampolietis gali parašyti savo giminės istoriją. To jiems ir linkėčiau.

Kalbėjos Juozas RAŠKAUSKAS

Rimvydas prie Liublino Valstybinio archyvo

Kokį skaitytoją užsiaugino lietuviškos knygos?

Liudmila JANUŠKEVIČIENĖ, Vilniaus universitetas. Knygų pasiūlai nepaliaujamai augant, leidyklos vis dar išlieka pagrindiniu tarpininku tarp autoriaus, knygos ir skaitytojo.

Tačiau nepriklausomybės pradžioje imtas formuoti skaitytojo skonis išsivystė į abipusį santykį – susipažindamas su vis platesne literatūra, skaitytojas rinką dabar formuoja ir pats. Kokį skaitytoją Lietuva užsiaugino ir kaip jam sekasi laviruoti augančioje knygų pasiūloje, diskutuota Vilniaus universitete vykusioje mokslinėje konferencijoje „Trys laisvės dešimtmečiai: literatūra, kritika, skaitytojas“, skirtoje Lietuvos kalbos ir Lietuvos literatūros katedrų įkūrimo Vilniaus universitete 80-mečiui.

Ne vien nauji romanai

Lolita Varanavičienė, leidyklos „Tyto alba“ įkūrėja ir vadovė, pažymėjo, kad leidyklos darbo pradžioje išsiskelto tikslus, susijusius su skaitytojų poreikių formavimu, įgyvendinti pavyko: „Jau tuomet kalbėdami, ką mes leisime ir į ką apeliuosime kultūros, literatūros lauke, sakėme, kad reikia grįžti prie lietuvių autorių – tuo metu atėjo Ričardas Gavelis, Jurga Ivanauskaitė, Juozas Erlickas. Ir antra svajonė buvo gražinti ne tik grožinės literatūros madą, bet ir knygas plačiam skaitytojų ratui, kurios susijusios su visuomenine mintimi, mokslo populiarinimu ir pan. Man atrodo, kad abu tikslai pasiekti – iš 2019 m. išleistų knygų 47 proc. yra lietuviškos. Džiaugiamės, kad ne tik turime klestinčią rinką, bet ir leidžiame daug nacionalinės literatūros. O dėl antro tikslo, tai, tarkime, dar 2002 m. išleidome knygą „Ką turi žinoti kiekvienas išsi-

lavinęs žmogus“ ir šiomet ją pakartojome – žmonės skaito su didžiuliu susidomėjimu.“

Atsižvelgdamas į siaurą knygų rinką, vyravusią Lietuvoje prieš porą dešimtmečių, savo veiklą pradėjo ir Gediminas Baranauskas, leidyklos „Kitos knygos“ įkūrėjas. Jis pabrėžė, kad anuomet buvo leidžiamos knygos labai plačiam žmonių ratui ir trūko nišinės literatūros. Pradėjusi nuo Ch. Bukowski „Pašto“, kurio leidimas susilaukė sėkmės, leidykla pamatė, kad nišinių knygų skaitytojų ratas gali būti buriamas. „Tarkime, galėčiau paminėti Dariaus Pocevičiaus knygą „100 istorinių Vilniaus relikvų“. Ji parodė, kad galima parašyti knygą, kuri būtų tarsi ir didelės apimties, turėtų daug smulkių detalių, bet taptų populiari ir perkama“, – teigė G. Baranauskas.

Abiejų leidyklų vadovai sutiko, kad knygų bei skaitymo ypatumus formuoja ir pasaulio įvykiai. Štai dabar, karantino metu, skaitymui apskritai yra itin palankus metas – tai unikali proga ne vien sėdėti namuose, bet ir patikrinti savo knygų lentynas arba į tuščias pastatyti ne ką kita, o būtent knygą. Karantinas netgi formuoja skaitymo madas – jo pradžioje labai aktyviai buvo skaitomas A. Camus „Maras“ ir G. Boccaccio „Dekameronas“, tačiau epidemiologinei situacijai toliau tęsiantis žmonės nori jau ir kitokios tematikos knygų.

Knygų apžvalgos

Skaitytojams kyla dilema – kaip išsirinkti, ką skaityti. Ieškant informacijos, atsiliepimų ir apžvalgų, susiduriama su dvejopa problema. Audrius Ožalas, portalo „15min“ vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas ir knygų recenzentas kalbėjo: „Mūsų

žiniasklaidoje pasigendu recenzijų, kurios yra pritaikytos gana plačiai publikai, tačiau, parašytos labai profesionaliai ir žmonių, suprantančių, apie ką rašo. Tačiau, man rodos, viskas atsiremia, kad ir kaip būtų banalu, į pinigus. Tie patys profesionalūs knygų recenzentai, aišku, norėtų gauti atlygį už savo darbą, o žiniasklaida nėra finansiškai pačioje geriausioje situacijoje, kad galėtų mokėti. Daug kas mano, kad neapsimoka leisti recenzijų, kurias skaitys keli šimtai žmonių.“

G. Baranauskas pasiūlė žiniasklaidoje pateikti knygų išrūšiavimą: „Tarkime, išeina 10 trilerių. Galbūt žmogus trilerių ir neskaitytų, bet jam pateikiama „sukramtyta“ informacija: šitas trileris tikrai geras, šitą skaitys tik užkietėję mėgėjai. Kadangi rūšiuotų ekspertai, jie laipsniškai kreiptų skaitytojus prie geresnių, vertingesnių knygų.“

Skaitytojo ugdymas

Turint omenyje, kad pasiūla vis didėja, knygas atsirinkti darosi sunkiau, kyla klausimas, kas formuoja knygų rinką – leidyklos ar skaitytojai. „Kitos knygos“ vadovo nuomone, santykis yra apibūtinamas. Anot jo, prieš 10 metų sumanytas projektas kurti tarsi laboratoriją literatūriniam eksperimentams, leisti ne visuotinai pripažintą literatūrą nepavyko – nesusidarė kritinė masė skaitytojų. Tokios knygos paprastai lieka labai siaurame, pavyzdžiui, autoriaus pažįstamų,

1990 m. kovo 11 d. Atkuriamasis Seimas paskelbė:

„Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama Tautos valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės suvereninių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė.“

Mieli marijampoliečiai,
puoselėkime savo valstybę,
jos laisvę ir nepriklausomybę.
Sveikinu su Kovo 11-ąja!

Jūsų Seimo narys,
ANDRIUS VYŠNIAUSKAS

Sportas trumpai

Sporto centro informacija. Kaune Lietuvos lengvosios atletikos jaunių čempionu tapo Vlado Komisaraičio auklėtinis Airidas Bendaravičius, laimėjęs 2000 m kliūtinį bėgimą. Dvigubai trumpesnėje distancijoje marijampolietis užėmė II vietą.

Kėdainiuose Lietuvos dziudo jaunučių pirmenybių sidabro medalį pelnė Erikas Žaltauskas (trenerė Zinaida Grinevičienė), o Arnas Luščikas (trenerė Irma Gasperavičienė) tarp jaunių buvo trečias.

Tinklinio klubo informacija. Lietuvos vyrų tinklinio čempionato reguliaraus sezono paskutinėse rungtynėse Marijampolės „Sūduva“ įveikė Šiaulių „Elgos-Master Idea“ ekipą ir užėmė trečiąją vietą. Pusfinalyje (iki 2 pergalių) ji susitiks su antroje vietoje likusia Kauno „RIO-Starto“ komanda.

rate. Tai parodo, kad skaitytojo auginimas, savo auditorijos kūrimas turi tam tikras ribas.

Pasak „15min.lt“ knygų recenzento, dabar Lietuvos knygų skaitytojas yra toks, kuris žengia koja kojon su pasauliu – dar prieš 5–6 metus pagrindinis klausimas būdavo, ar Lietuva neatsilieka nuo pasaulio, ar čia išleidžiamos visos svarbios knygos. Dabar ši problema nebeegzistuoja – beveik visos knygos naujienos pasirodo ir lietuviškai.

A. Ožalo manymu, svarbiausia

yra tai, kad leidyklos stengiasi ugdyti skaitytoją, lavinti jo skonį, erudiciją ir akiratį: „Kaip sėkmės pavyzdžius paminėčiau nišines leidyklas, kurios leidžia labai kokybišką literatūrą: tai ir „Odilė“, ir „LAPAS“, „Hubris“ ir „Jonas ir Jokūbas“. Esu tikras, kad jų pirminis tikslas nėra uždirbti pinigų, bet labiau šviesti visuomenę. Yra daugybė knygų, kurias leidyklos leidžia žinodamos, kad jos vos atsipirks, tačiau vis tiek leidžia, nes nori turėti skaitytoją, kuris yra išsilavinęs ir turi gerą skonį.“

Saugantys ir griauinantys

Vytautas ŽEMAITIS. „Miesto laikraščio“ skaitytojai, kurie sportuoja, vaikštineja Pašešupio parke, dėkoja Marijampolės policijai už nuolatinių rūpestį jų saugumu. Pareigūnų ekipažas tam tikrais tarpais kursuoja nuo Kauno gatvės iki R. Juknevičiaus ir atgal.

Tačiau marijampoliečiai klausia, ar policininkai negalėtų tik pernai įrengto trinkelio tako laužyti lengvesniu transportu ir rečiau. Mat savivaldybės vadovai ne kartą akcentavo, kad parke „prikaišiota“ viską matančių vaizdo stebėjimo kamerų. Jeigu pareigūnų siekis yra išaiškinti rūkalius ir „gėralius“, tai jie suklinėjasi atokiau pagrindinės parko magistralės - negrįstuose takuose, kurių „busiuku“ nepasieksi. Reikia dviračių arba pėsčiųjų patrulių.

Pašešupio parkas. 2021 03 02, 8.51 val.
V. Žemaičio nuotrauka

UAB „Garfus“ (Senukai)

karantino metu
dirbs tokiu grafiku:
I-V 8:00-18:00 val.
VI 8:00-15:00 val.
VII 8:00-14:00 val.

PARDUODA

Namų valdos sklypą (17 a) Marijampolės sen., Pietarių gyv., Beržų II-oji 53. Tel. 8-633 87669, 8-699 91248.

Valuckų ūkis nuolat prekiauja įvairios paskirties bulvėmis, kukurūzais, garstyčiomis. Tel.: 8-652 73696, 8-687 29812.

Parduodu naujus klausos aparatus (pakraunami) - 50 eur ir elektrinius prietaisus žiurkėms, pelėms naikinti - 12 eur. Tel. 8-678 66028.

ĮVAIRŪS

Keičiu arba parduodu 33 kv. m butą su dideliu balkonu miesto ribose. Tel. 8-679 51010.

PERKA

Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunus, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas. Tel. 8-676 41155.

Superkame visų markių automobilius. Gali būti nevažiuojantys. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8-675 80030.

Perku žemes sklypą miesto centre arba menkavertį pastatą su komunikacijom tinkantį namo statybai. Tel. +370 672 80499.

Brangiai perku sendaikčius, ragus, medalius, pinigus, fotoaparatus, stalo įrankius, statulėles, laikrodžius, karo atributiką, nuotraukas ir kt. Tel. 8-671 04381.

Reikalingi automobilvežių
vairuotojai dirbti maršrutais
Lietuva - ES valstybės - Lietuva.
Komandiruotės trukmė
pagal vairuotojo pageidavimą.
Pageidautina panašaus
darbo patirtis.

Kreiptis tel. 8-686-66907
El.p. info@kradis.eu

UAB „Kradis“,
Giedrių g. 145, Bučiūnų km.,
Vilkaviškio raj. LT-70192

VIDARA siūlo darbą:

PLATAUS PROFILIO STATYBININKAMS

Darbo aprašymas: bendrastatybiniai darbai.

Reikalavimai: darbo patirtis, atsakingumas.

Dėl darbo kreiptis: Gedimino g. 3 a, Marijampolė,
tel. 8-685 67606.

UAB „Žalias turtas“
PERKAME MIŠKĄ
IŠSIKIRTIMUI
VISOJE LIETUVOJE
Konsultuojame kirtimo klausimais
Tel. 8 621 38 993

BRANGIAI PERKA MIŠKĄ

Gali būti su bendraturčiais,
neatidalinantis su skolomis,
sutvarkome paveldėjimus ir
kitus dokumentus.

DĖL PERKAMO MIŠKO
ATSAKYMAS PER 1 VAL.

864455355, 866066466

Miško investuotojai perka
įvairių miškų visoje Lietuvoje
Pinigus sumokame iki sutarties
pasirašymo pas notarą.
Skambinti tel.
8 693 05 535 MIŠKŲ FONDAS

REIKALINGA

VAIRUOTOJO DARBAS RATAIS su 120 m³ MB Actros

Darbas ratais: LT-EU-LT.

Reikalavimai:

- CE kategorija.
- 95kodas.
- skaitmeninė vairuotojo kortelė.
- savarankiškumas, atsakingumas, noras dirbti.

Mes jums siūlome:

- laiku mokama atlyginimą.
- papildomų pakrovimų/iškrovimų apmokėjimą.
- geras darbo sąlygas.
- darbą besiplečiančioje ir draugiškoje įmonėje.

Visos socialinės garantijos.
Saugoma įmonės teritorija kurioje galėsite palikti savo asmenines mašinas, dušas, WC.

Kreiptis:

Martynas, tel. +370 663 70077.
El. p. martynas@egliana.lt

ALGA

K O N C E R N A S

PARDUODA

- Likusius nuo gamybos įvairius metalus dar tinkamus naudoti gamyboje.
- Naudotus metalo apdirbimo įrengimus, stakles ir įrankius.

NUOMOJA

- Patalpas biurui, gamybai, sandėliavimui ar kitai veiklai Marijampolėje, Gamyklų g.
- Patalpas Marijampolės centre, senamiestyje komercinei ar kitai veiklai Gedimino g. 1, Marijampolė.

Daugiau informacijos www.turtas.alga.lt
arba telefonu 8 (686) 08077.

EPO
BETONAS
GAMYKLŲ G. 3, MARIJAMPOLĖ,
TEL. (8 343) 70744, 8 699 12591

UAB Ekobetonas

GAMINA

ĮVARIŲ RŪŠIŲ BĖTONĄ IR BĖTONO MIŠINIUS

BETONAS PRISTATOMAS BETONO SIURBLIAIS, BETONVEŽĖMIS IR SAVIVARČIAIS

METALO GAMINIAI (ARMATŪRA)

Tel. 8 655 04687

SR

STATYBOS RITMAS

Gamyklų g. 3, Marijampolė
Tel. (8 343) 71450, info@sr.lt

KASAME KŪDRAS ILGASTRĖLIU EKSKAVATORIUMI

Transporto ir statybinių mechanizmų nuoma:

Tel.: 8 699 49060, (8-343) 70482 www.sr.lt

Skelbimai į laikraštį TELEFONU!

1679

TRUMPOSIMIS

SMS

ŽINUTĖMIS

SMS kaina 4,34 €

SMS žinutėje rašykite:

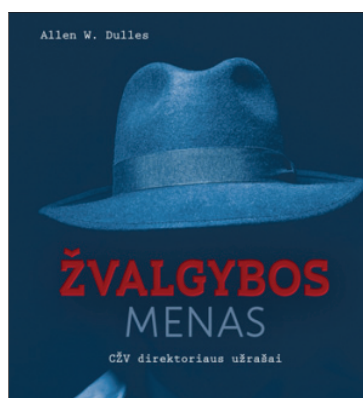
MAML, palikti tarpą ir įrašyti savo skelbimą, toliau siųsti numeriu 1656. Žinutėje negali būti daugiau kaip 160 simbolių (skaičiuojami ir tarpeliai). Priešingu atveju, bus dvi žinutės ir kaina padvigubės.

Kilus neaiškumams skambinti 8-606 11813

Leidykla „Briedis“ pristato

Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, pasaulis pateko į baugią Šaltojo karo atmosferą. Du tarpusavyje konkuruojantys blokai – Rytų ir Vakarų – susidūrė ne tik karštuosiuose taškuose, bet ir žvalgybos bei kontržvalgybos fronte. Tai buvo daugeliui nematoma, bet kvapą gniaužianti kova, pasitelkus agentų ir šnipų tinklus, slaptos informacijos perdavimo priemones, specialiosioms operacijoms išrastus ginklus.

Šią knygą parašė vienas iš Jungtinių Valstijų Centrinės žvalgybos tarnybos (CŽV) kūrėjų ir pirmųjų direktorių Allenas W. Dullesas (1893–1969). Jis ne tik trumpai aprašo žvalgų ir žvalgybų istoriją, bet ir CŽV sukūrimo prielaidas, jos kovą su sovietų žvalgyba. Autorius pateikia daug informacijos apie žvalgų rengimo ypatumus Vakaruose ir Rytų bloko valstybėse, pamini garsiausias sovietų šnipes ir jų veiklos būdus.

Sakmė apie Karolį pardavėją, Povilą pirkėją ir Judo sidabrinis

Vytautas ŽEMAITIS. Nuo to laiko, kai 2000-aisiais Marijampolės miestas ir rajonas buvo pertvarkyti į vieną savivaldybę, prie jos vairo esančių socialdemokratų principas „skaldyk ir valdyk“ nepasikeitė. Skirtumas vienas – dabartinių savivaldybės vadovų ilgesni liežuviai. Marijampoliečiams kvailinti.

Susitarė ir tiek

Prieš 21-erius metus vykusiuose pirmuosiuose ką tik sukurtos savivaldybės tarybos

rinkimuose daugiausiai mandatų – po septynis laimėjo Lietuvos demokratinė darbo partija LDDP (po metų tapusi Socialdemokratų - red. pastaba) ir Naujoji sąjunga (NS). Kadangi tada merą rinko taryba, abi partijos ėmėsi burti koalicijas.

Viskas susidėliojo taip, kad meru turėjo tapti NS atstovas Kęstutis Kazakevičius, savo pusėje subūręs 14 iš 27 tarybos narių. Tačiau savivaldybės vadovu išrinktas LDDP atstovas Vidmantas Brazys. Jam savo balsą atidavė pagal NS sąrašą ir tarybą patekusi Užgirių pradinės mokyklos vedėja-mokytoja Vanda Pangonienė. Netrukus ji tapo Marijampolės savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vyriausiąja specialiste. Pirkimo-pardavimo sandoris buvo baigtas.

Nors ir kilo šioks toks triukšmelis, nei meras, nei jo partijos bičiuliai taryboje nesiėmė kvailinti marijampoliečių išvedžiojimais apie aukštą kaimo mokytojos kvalifikaciją, darbštumą ir kitas savybes, lėmusias, kad būtent ji buvo paskirta į vyriausiosios specialistės pareigas.

Kiti veikėjai

Beveik identiška situacija susiklostė šios kadencijos taryboje. Praėjusių metų vasarą buvo svarstytas socialinio būsto neįgaliesiems projektas. Jam

patvirtinti socialdemokratams trūko vieno balso, nes koalicijos partnerių – Valstiečių ir žaliųjų sąjungos („valstiečių“) frakcija nusprendė nepritarti socdemų inicijuotam projektui. Tačiau jis buvo patvirtintas, nes savosios frakcijos sprendimą ignoravo Karolis Dvylys. Po to šis „valstietis“ persimetė į socialdemokratų frakciją, o jo balso pirkimo-pardavimo kaina paaiškėjo vasario 8 dieną. Tada savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus vyriausiąja specialiste buvo įdarbinta K. Dvylio sutuoktinė.

Ši kartą triukšmas kilo gero kai didesnis nei prieš 21-erius metus. Balsą parodė ne tik opoziciniai konservatoriai, bet ir valdančiajai koalicijai priklausantys „valstiečiai“. Jie chorų giedėjo, kad pirkti balsus negražu.

Skaidrumas ir tarša

Čia socdemams vertėjo patykti. Visų pirma, dėl nekaltumo prezumpcijos - principo, pagal kurį asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltė neįrodyta įstatymo nustatyta tvarka. Tegul oponentai įrodo, kad darbo vieta K. Dvylio žmonai sukurta atsidėkojant už jo balsą, o ne iš užuojautos 20 metų nuobodaus darbo notaro kontoroje išvargintai moteriai, kuri, kaip „netikėtai“ paaiškėjo, yra tarybos nario sutuoktinė.

Bet oponentai nesiėmė įrodinėti. Jie kreipėsi į tarybos komitetą, kad šis ištirtų savivaldybės administracijos etatų skaidrumą, ir komisiją - kad nustatytų etatų užterštumo laipsnį. Visiškai gali būti, kad komitetas ras mažai skaidrumo, o komisija rekomenduos mažinti taršą. Bet kas iš to, jei taryba balsuos, kaip reikia socialdemokratams (viskas teisėta) - juk jų frakcija yra absoliučiai didžiausia. Ir sutuoktinės-vyriausiosios specialistės įdarbinimas greitai bus pamištas. Kaip prieš tai buvo pamištas minėtos ponios Van-

dos įdarbinimas ir kiti vėliau vykę balsų pirkimai-pardavimai.

Sielos šauksmas

Tačiau jaunieji Marijampolės vadovai į praeitį nesidairo. Gali būti, kad meras Povilas Isoda net nežinojo pirmojo savivaldybės vadovo rinkimų peripetijų - tai nestebintų, nes tada buvo vos dvylikos. O jei ir žinojo, nepaisė vyresniųjų bičiulių, visų pirma, jį už ausų į merus tempusio V. Brazio patirties: klausyti duotos dvi ausys, kalbėti - vienas liežuvis.

Kaip gali tylėti meras, kai puolami valdantieji - juk puskvailiai rinkėjai iš tiesų ims ir patikės, kad Marijampolės socialdemokratai įsteigė ne tik naują sporto centrą, bet ir naują etatų tarybos nario žmonai.

Mero sielos šauksmą išgirdo korektiškos žurnalistikos principais besivadovaujantis apskrities laikraštis „Suvalkietis“. Kadangi nesu labai korektiškas, ypač diskutuojant apie prostituciją, citatas pateikiu iš šio leidinio Nr.12, vasario 10 d.)

„Auksinis“ kadras

Anot savivaldybės vadovo, vyriausiosios specialistės pareigos ir tai, kad jas užėmė K. Dvylio sutuoktinė, nieko bendro su politiko atėjimu į socialdemokratų frakciją neturi.

Žinoma neturi, tai aišku kiekvienam, neturinčiam proto. Kaip jau minėta, pareigos skirtos įgirusio teisinio darbo nusprendusiai atsisakyti damai. Ieškodama įdomesnio, ji savąjį CV (gyvenimo aprašymą) išsiuntinėjo Marijampolėje veikiančioms įmonėms, įskaitant savivaldybę. Čia CV netyčia perskaitęs meras davė komandą nedelsiant įkurti etatą, kad savivaldybės administracija neprarastų jam susižavėjimą sukėlusio „auksinio“ kadro (nepainioti su tarybos nario balsu!).

P. Isodos (Pirkėjas) įsitikinimu:

„Įdarbinta specialistė tikrai turi reikiamą kvalifikaciją: baigusi verslo administravimo, bakaluro ir viešojo administravimo magistro studijas, dirbusi įmonių direktore, finansininke, turi ilgametę darbo patirtį notaro biure.... Būtent tokios patirties reikia Socialinių paslaugų skyriuje...“.

Matyt, tokios iškalbos meras pritrūko apibūdinamas partijos bičiulė Ireną Lunskiene, kai beveik prieš dvejus metus taryba nepritarė jo siūlymui rinkti šią poniją vicemere.

Pabaiga, kuri neatėjo

Apskrities laikraščio už liežuvio patrauktas vos ne princo Hamleto monologu būsto neįgaliesiems projekto svarstymą prisiminė K. Dvylys (Pardavėjas): „Posėdžio metu man teko sunkus sprendimas: ar atstovauti vienam žmogui su neaiškiais interesais, apie kuriuos sklandė įvairūs gandai, ar pasirinkti pačius pažeidžiamiausius visuomenės žmones. ...Prisiminęs Tarybos nario priesaikos žodžius, pasirinkau žmones, puikiai suprasdamas, kad tas sprendimas taps mano politinės karjeros pabaiga. Mano balsas buvo lemtingas...“

Tačiau „tas sprendimas“ K. Dvyliui netapo pabaiga. Jį, kaip žinia, į savo frakciją priėmė socialdemokratai, taip atidėdami „valstiečio“ (jis vis dar yra Valstiečių ir žaliųjų sąjungos narys!) politinės karjeros pabaigą bent iki 2023 metų savivaldybės tarybos rinkimų (jeigu, žinoma, nuolat prisimins Tarybos nario priesaiką - V.Ž).

Judo sidabriniai

Naujasis socialdemokratų frakcijos narys, matyt, norėdamas bent šiek tiek pristabdyti dėl žmonos įdarbinimo netylantį ažiotažą ir, anot jo, „patenkinamas visuomenės smalsumą“ informavo, kad sutuoktinė savivaldybės administracijoje

uždirba gal 20 proc. mažiau nei iki tol, o dirba su vaikų teisių pažeidimais, rizikos šeimomis ir kitokiomis baisenybėmis.

„Ar daug vyrų eitų prašyti mero tokio darbo savo mylimai moteriai?“ - klausė K. Dvylys.

Atsakymas, visų pirma, priklausytų nuo to, kiek vyrų pardavė savo balsą, sąžinę, išdavė bendražygius... Atlikusieji tokius darbus neabejotinai eitų prašyti Judo sidabrinis. Žinoma, atlygio formų gali būti ir kitų, pavyzdžiui, vyro ar žmonos įdarbinimas už „gal 20 proc. mažiau“.

Iš pradžių atgaila

Kuo bus atsilyginta kitam perbėgėliui į socialdemokratų frakciją, taip pat pagal „valstiečių“ sąrašą išrinktam Viliui Krivickui, žada stebėti konservatoriai. Gali būti, kad savųjų trisdešimties sidabrinis Viliui teks palaukti. Pirmiausia jis turi atgailauti už nuodėmes.

Štai kelios ištraukos iš jo straipsnio „Mero P. Isodos UAB „Marijampolės valdymas“, kurį pernai publikavo „Miesto laikraštis“ : „... jaučiuosi taip, lyg dirbčiau Povilo Isodos UAB „Marijampolės valdymas“. Meras pats vienas dėlioja viską taip, kaip jam patogiau...“

„Kai tarybos posėdyje paklausiau, kas apčiuopiamo Marijampolei liko po Kultūros sostinės, kuriai išleista daugiau kaip 800 000 eurų, neturėjo ką atsakyti nei meras, nei vicemeras Artūras Visockis. Nes turbūt neliko nieko.“

„Nors socdemai deklaruoja, kad jiems svarbiausia žmogus, akivaizdu, jog taip yra tik priešrinkiminiu laikotarpiu. Kitu metu jiems visiškai neįdomus paprastas žmogus.“

„...mylimiausiu mero užsiėmimu tapo įstaigų optimizacija. Galiau pasakyti tik tiek, kad vieni naikino kolūkius, kiti juos vėl kuria.“

Skiepyti ir vaistinėse

Laura BIELSKĖ. Norintys skiepyti vaistininkai jau baigė papildomas studijas Lietuvos sveikatos mokslų universitete ir Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. Vertindami įgytas žinias vaistininkai sako, kad noro skiepyti daugiau nei baimių ir tikisi, kad ši nauja paslauga vaistinėse prisidės prie bendro šalyje paskiepytų gyventojų rodiklio gerinimo.

Vaistinių tinklo „Eurovaistinė“ vaistininkai baiminasi vien dėl to, kad iš pradžių bus galima skiepyti tik nuo gripo ir erkinio encefalito. Visų taip laukiamos vakcinos nuo COVID-19 kol kas vaistinėse nebus.

Vaistininkė Deimantė Vanagaitė sako, kad galimybę skiepyti klientus padės farmacininkams tapti dar artimesniems savo klientams, leis juos

geriau pažinti ir pelnyti dar didesnę pasitikėjimą. Be to, vaistininkai, žinodami savo klientus, galės prisidėti prie platesnės vakcinacijos, priminti apie skiepus galimybę.

Farmacininkai neabejoja, kad klientams tai bus patogi paslauga, kuri leis sutaupyti laiko, lengviau planuoti skiepus ir jų nepraleisti. Vaistininkai tikisi, kad paslaugą išbandę klientai

įvertins jos patogumą, galbūt kai kuriems tai bus proga įveikti skiepus baimę, kuri įprastai siejasi su gydytojo įstaigos aplinka, o lankydamiesi vaistinėse klientai galės jos išvengti.

Mokymus išklause vaistininkai įgijo teorinių žinių, kurios padės paaiškinti skiepus naudą, pakomentuoti galimus nepageidaujamus poveikius.

Ar kils kainos pasibaigus pandemijai?

Algita MIEČINSKIENĖ, Vilniaus Gedimino technikos universiteto Finansų inžinerijos katedros vedėja. Infliacija yra bendrojo kainų lygio kilimas. Čia itin svarbus žodis „bendrojo“. Pomidorų kainai išaugus dvigubai, o agurkų - tiek pat sumažėjus bendras kainų lygis išliko nepakitęs. Jeigu namų ūkis labai mėgsta pomidorus ir neperka agurkų, savo pirkinį krepšelio išlaidose pajus, kad pomidorai pabrango.

Bendrojo kainų lygio pokyčiams Lietuvoje matuoti dažniausiai naudojamas vartotojų kainų indeksas (VKI). Jo apskaičiavimo metodika aiškiai apibrėžta. Į krepšelį produktų, kurių kainų pokyčiai vertinami, įeina daug įvairių prekių ir paslaugų. Lietuvos statistikos departa-

mento teigimu, VKI „statistinių krepšelių“ sudaro 952 reprezentatyviosios prekės ir paslaugos. Vienu jų kainos pakyla, kitų – sumažėja. Taip apskaičiuojamas vidutinis kainų lygio pokytis.

Kainų kitimą veikia produkto paklausa ir pasiūla. Antai viešbučių, apartamentų nuomos kainos kurortuose sezono metu gerokai išauga. Taip yra todėl, kad padidėja jų paklausa. Tam įtakos turi vartotojų elgsena – vasarą jie gali ir nori atostogauti.

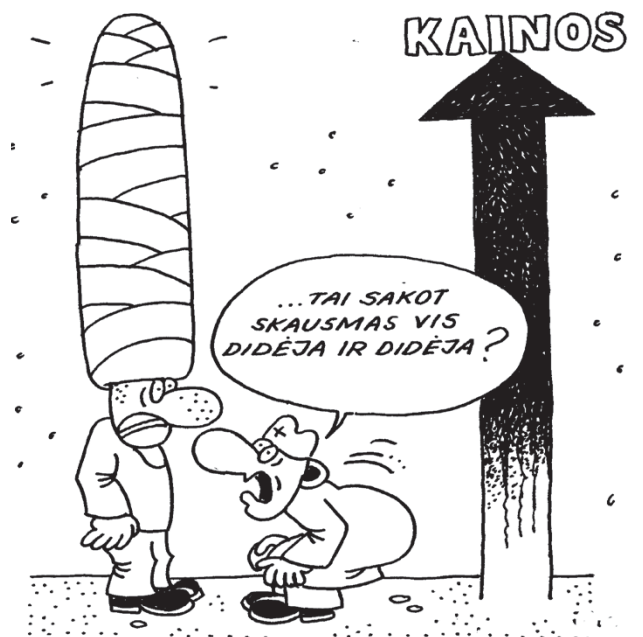
Ypatingą situacija susiklostė praėjusią vasarą. Dėl pandemijos kelionės į užsienio šalis buvo apribotos, tad išaugo paklausa ribotiems vietinės rinkos siūlymams, todėl kainos kilo. Prisiminkime kad ir vienkartinį kaukių, dezinfekcinių skysčių

kainas, kurios, prasidėjus pandemijai, išaugo nuo kelių iki keliolikos kartų.

Didelę įtaką kainų kilimui daro ir laukiami produkto kainų pokyčiai. Ypač tais atvejais, kai pirkimą galima ir norima atidėti. Štai turėdami informacijos, kad cukraus kaina išaugo, o artėja konservavimo sezonas, greičiausiai nuspręsite įsigyti produktą žemesne kaina ir įsigysite jo daugiau, nei įprasta.

Tikėdami, kad produkto kaina ateityje mažės, o pirkimą galite atidėti, mažinate paklausą. Žinoma, jei taip, kaip jūs, elgiasi didelė dalis rinkos dalyvių

Svarbūs paklausą ir kainas lemiantys veiksniai yra vartotojų pajamos, mada, besikeičiantys vartotojų poreikiai, susijusių

Antano JANUŠONIO piešinys

prekių kainos, naudojami išteklių. Pavyzdžiui, jeigu rinkoje sumažėja produktų gamintojų skaičius ir pasiūla, bet vartotojų skaičius nekinta, tikėtina, kad kainos išaugo.

Kainų pokyčiai vyksta nuolat. Dauguma įmonių taiko lanksčią kainodarą, kai sudaro pirkėjams sąlygas tiesiogiai ar netiesiogiai derėtis dėl produkto kainos. Puikus pavyzdys – mažmeninės prekybos tinklai ir jų taikomos nuolaidų sistemos

Saikinga infliacija – ekonomiką skatinantis veiksnys. Pardavėjai, gaudami didesnes pajamas iš padidėjusių kainų, gali didinti mokamą darbo užmokestį.

Kai kuriuose ekonomikos sektoriuose, pavyzdžiui, nekilnojamojo turto rinkoje, kainų didėjimą jau galime matyti. Pandemijos metu dėl ateities neuztikrinti žmonės stengiasi įdarbinti sutaupas ieškodami saugesnių, kad ir ne tokių pelningų investicinių priemonių. Viena jų – investavimas į nekilnojamojo turto.

Restoranų, kavinių, kitų maitinimo ar apgyvendinimo sektoriaus įmonių skaičiaus sumažėjimas pandemijos metu gali paskatinti kainų augimą. Svarbu nepamiršti, kad ir dalies vartotojų pajamos dėl tos pačios priežasties sumažėjo.

Dėl to mažėja ir paklausa. Nuo to, kuris veiksnys nu-

svers, priklausys kainų lygio kitimas.

Smarkiai sumažėjus įmonių pajamoms ar jų negaunant, išlaidos nuomai, draudimui, komunalinėms paslaugoms vis tiek patiriamos. Tai skatina imones ateityje nustatyti tokias kainas, kurios padengs kaštus ir duos pelną, leisiantį imonei toliau gyvuoti.

Vartotojai nėra linkę priimti didesnės kainos, jei nemato tai pateisinančių priežasčių, pavyzdžiui, pagerėjusios produkto kokybės ar akivaizdžiai kylančių žaliavų kainų. Verta paminėti ir tokią kainas padidinti leidžiančią priežastį, kaip vartotojų užmaršumas. Tyrimai rodo, kad vartotojai gana greitai užmiršta buvusias kainas - tam pakanka kelių mėnesių.

Jeigu anksčiau galimybę pasivaikščioti pajūriu ribojo laikas ar pinigai, dabar tai draudžia karantinas. O kai kas nors uždrausta, galimybė turėti tai, ko nori, pakelia viso to vertę. Jeigu auga vertė – auga ir kaina.

Neabejoju, kad popandeminiu laikotarpiu kurį laiką žmonės elgsis neracionaliai ir leis pinigais laisviau. Nors daliai gyventojų pajamos karantino metu sumažėjo netekus darbo, ribojimų vykdyti individualią veiklą ir panašiai, dalis žmonių turėjo ir turi sąlygas taupyti. Uždaryti pramogų, sveikatingumo, sporto klubai, viešojo maitinimo sektoriaus pakeitė žmonių laisvalaikį. Dirbant iš namų buvo įmanoma sutaupyti ir išlaidų kurui.

Kryžiažodis

Sudarė Danutė Šulcaitė

XIV-XVI a. kultūros epocha Europoje	Šūkaus, barsis	... nuo vė-jaraupių	Tadžikijos sostinė						
		8						7	
				... košė (netiršta)		Aktorius Džordžas ... Kalė maiše ...		Cukraus kalnus žadėjo, o ... atsimokėjo	Voklečių etninė ir tarminė grupė
	Iškilmingas gi-riamas kūriny	Išskaidys vilnas prieš verpiant	Ypatingai kietas brangakmenis	Kur mūsų nėra, ten ir ... pienu plaukia					Indijos guru Satja ... Baba
				Per Kairą tekanti upė			3		
	Nė jokiu laiku, nlekuomet		6						
				Pjausi plaukus palei odą					
	1			„Lietuviais ... mes gimę“		„Tik tau vienai ... ramunė“			Vieną keitė kitu
	Reikšminga Paėmė iš kur nors			„... brolel, namo namo“			5		
						Kas pyksta, ... ragai dygsta		Moljero komedija „... Žuanas“	
				Užkąsiu, ... išalkau					4
				Dėmesinga					
				Ž. Masné opera					
			2						
Miestelis Jurbarko r., ant Nemuno kranto									

Knygą „COVID-19“ laimėjo VIJOLETA STANYNIENĖ.

Prizą atsiimti redakcijoje, Kauno g. 15 (II a., 6 kab.), prieš tai susitarus tel. 8-605 99998

Kryžiažodžio atsakymus SIŪSKITE trumposiomis SMS žinutėmis

1679

SMS žinutėje rašykite:
RK1, palikti tarpą, įrašyti atsakymą ir vardą, pavardę.

SMS kaina
0,57 €

Atsakymus siųskite iki kovo 23 d. 12 val. Laimėtojas bus paskelbtas kitame laikraščio numeryje

Kilus neiškumams skambinti 8-606 11813

Kryžiažodžio (Nr. 3) atsakymas: **VIRŠŪNĖS**

Vertikaliai: Informatyvi. Vespasianas. Ilas. Išpūdis. Šuo. Epas. Anot. Kerros. Ovali. Ėdra. Eureka. Apsalti. Itin. Nekepsi. Asė.

Horizontaliai: Iškaita. Nevis. Per. Ūpo. Rapidas. Alis. SAS. Depas. Tris.

Orus. Avarai. Vinkšna. ELTA. Uolektis. Ūsuoti. Ainė.